

Δελτίο Τύπου Λουξεμβούργο, 20 Σεπτεμβρίου 2016

Το κόστος του πυρηνικού παροπλισμού και της τελικής διάθεσης των αποβλήτων στη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία μπορεί να ανέλθει σε 11,4 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλώνουν οι ελεγκτές της ΕΕ

Σύμφωνα με νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, το εκτιμώμενο κόστος του παροπλισμού πυρηνικών αντιδραστήρων πρώτης γενιάς, σοβιετικού σχεδιασμού, στη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία θα ανέλθει τουλάχιστον σε 5,7 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που μπορεί να διπλασιαστεί εάν συμπεριληφθεί το κόστος της τελικής διάθεσης των αποβλήτων υψηλής ραδιενέργειας.

Οι ελεγκτές δηλώνουν ότι η συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων της ΕΕ από τα κράτη μέλη εξακολουθεί να είναι πολύ περιορισμένη. Το έλλειμμα μεταξύ του κόστους του παροπλισμού και της διαθέσιμης χρηματοδότησης στη Λιθουανία έφτασε τα 1,56 δισεκατομμύρια ευρώ από τον τελευταίο έλεγχό τους το 2011, και το έλλειμμα χρηματοδότησης στη Βουλγαρία και τη Σλοβακία εκτιμάται σε 28 εκατομμύρια ευρώ και 92 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα. Τα ειδικά προγράμματα της ΕΕ για τη χρηματοδότηση του παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων δεν δημιούργησαν τα κατάλληλα κίνητρα για έγκαιρο και οικονομικά αποδοτικό παροπλισμό, και στο σύνολο σχεδόν των καίριων έργων υποδομής έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις.

«Με ανησυχούν οι καθυστερήσεις σε καίρια έργα παροπλισμού, τα ελλείμματα χρηματοδότησης που εξακολουθούν να υπάρχουν, καθώς και το γεγονός ότι δεν έχει σημειωθεί επαρκής πρόοδος προς την τελική διάθεση των πυρηνικών αποβλήτων υψηλής ραδιενέργειας» σχολίασε ο κ. Phil Wynn Owen, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αρμόδιος για την έκθεση.

Οι ελεγκτές εξέτασαν την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε στην υλοποίηση των προγραμμάτων συνδρομής της ΕΕ στον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων από το 2011. Μολονότι οι αρχές των κρατών μελών ισχυρίζονται ότι η λειτουργία των εγκαταστάσεων έχει διακοπεί αμετάκλητα, δεν έχουν υλοποιηθεί στο σύνολό τους οι προσδοκώμενες εκροές που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αξιολόγηση της πρόοδου προς το αμετάκλητο κλείσιμο. Η αποξήλωση των βασικών διατάξεων σε ζώνες χαμηλότερων επιπέδων ραδιενέργειας, όπως οι χώροι στροβίλου, έχει προχωρήσει σημαντικά στους πυρηνικούς σταθμούς Ignalina (Λιθουανία), Kozloduy (Βουλγαρία) και Bohunice (Σλοβακία). Ωστόσο, μένει ακόμη να αντιμετωπιστούν σημαντικές προκλήσεις που συνδέονται με την πραγματοποίηση εργασιών στις ζώνες υψηλότερων επιπέδων ραδιενέργειας, όπως τα κτίρια των αντιδραστήρων. Τα τρία κράτη μέλη έχουν αναπτύξει ορισμένες βασικές, προσωρινές υποδομές διαχείρισης αποβλήτων εντός των εγκαταστάσεων, αλλά σχεδόν στο σύνολο των καίριων έργων υποδομής έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις. Οι σημαντικότερες καθυστερήσεις καταγράφηκαν στη Λιθουανία, όπου η ημερομηνία περάτωσης του παροπλισμού αναβλήθηκε από το 2011 κατά εννέα ακόμη έτη, έως το 2038.

Οι μελλοντικές δαπάνες που συνδέονται με τον πυρηνικό παροπλισμό και την τελική διάθεση των αναλωμένων πυρηνικών

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της σχετικής ειδικής έκθεσης που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο του ΕΕΣ www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – Εκπρόσωπος Τύπου

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Υπεύθυνος Τύπου

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

καυσίμων δεν αναγνωρίζονται πάντοτε ως προβλέψεις και/ή δεν περιλαμβάνονται στις σημειώσεις των λογαριασμών. Το γεγονός αυτό περιορίζει τη διαφάνεια, καθώς και τη δυνατότητα των αρχών να προγραμματίσουν επαρκώς με ποιον τρόπο θα καλυφθεί το μελλοντικό κόστος παροπλισμού και διάθεσης των αποβλήτων.

Οι ελεγκτές διατυπώνουν σειρά συστάσεων προς την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Μεταξύ άλλων, συνιστώνται **στην Επιτροπή** τα εξής:

- να επιδιώξει την αύξηση της εθνικής συγχρηματοδότησης κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020,
- να διακοπούν μετά το 2020 τα ειδικά προγράμματα χρηματοδότησης για τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων στη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία. Εάν τεκμηριωθεί σαφής ανάγκη για τη χρησιμοποίηση πόρων της ΕΕ μετά το 2020 σε ένα ή περισσότερα από τα εν λόγω κράτη μέλη, κάθε μελλοντική χρηματοδότηση με πόρους της ΕΕ που τυχόν προτείνει η Επιτροπή και εγκρίνει ο νομοθέτης θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλα κίνητρα για την επιδίωξη του παροπλισμού, συμπεριλαμβανομένων χρονικών περιορισμών και κατάλληλων επιπέδων συγχρηματοδότησης από τα κράτη μέλη. Μεταξύ άλλων, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο διεύρυνσης της πρόσβασης σε ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, ώστε να καταστεί δυνατή η κάλυψη δραστηριοτήτων παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων, εφόσον πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις,
- να επιτρέπει τη χρησιμοποίηση της χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο των προγραμμάτων συνδρομής στον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων για την κάλυψη μόνον του κόστους του προσωπικού που απασχολείται αποκλειστικά σε δραστηριότητες σχετικές με τον παροπλισμό,
- να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίσει την ορθή λογιστική μεταχείριση του συνόλου των μελλοντικών δαπανών που συνδέονται με τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων και την τελική διάθεση αναλωμένων καυσίμων, κατά τρόπο διαφανή,
- να διερευνήσει, από κοινού με όλα τα κράτη μέλη, τις υπάρχουσες επιλογές για τη διάθεση των αναλωμένων καυσίμων και των αποβλήτων υψηλής ραδιενέργειας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν λύσεων σε περιφερειακό επίπεδο ή σε επίπεδο ΕΕ.

Μεταξύ άλλων, διατυπώνονται οι ακόλουθες **συστάσεις προς τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη**:

- να βελτιώσουν περαιτέρω τις πρακτικές διαχείρισης έργων που εφαρμόζουν προκειμένου οι αναγκαίες υποδομές διαχείρισης αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων να αναπτυχθούν εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος και να λάβουν μέτρα για την ανάπτυξη της τεχνικής ικανότητάς τους, ώστε να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης,
- να εφαρμόσουν καλύτερους τρόπους ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και τεχνικών γνώσεων, τόσο μεταξύ τους όσο και με την ευρύτερη κοινότητα που δραστηριοποιείται στον τομέα του παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων, στην ΕΕ και εκτός των συνόρων της,
- να καταρτίσουν πληρέστερες εκτιμήσεις κόστους και πιο ολοκληρωμένα σχέδια χρηματοδότησης για τη διάθεση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων,
- να αναγνωρίσουν τον ρόλο που πρέπει να διαδραματίσουν στη διασφάλιση της τήρησης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να είναι έτοιμα να διαθέσουν εθνικούς πόρους για την κάλυψη του κόστους του παροπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της τελικής διάθεσης, τόσο κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης όσο και στη συνέχεια.

Σημείωμα προς τους συντάκτες

Όταν η Λιθουανία, η Βουλγαρία και η Σλοβακία ήταν υποψήφιας προς ένταξη στην ΕΕ χώρες, ως προϋπόθεση για την προσχώρησή τους τέθηκε η διακοπή της λειτουργίας και, εν συνεχεία, ο παροπλισμός οκτώ πυρηνικών αντιδραστήρων σοβιετικού σχεδιασμού, πρώτης γενιάς, σε τρεις πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής (Ignalina στη Λιθουανία,

Kozloduy στη Βουλγαρία και Bohunice στη Σλοβακία).

Η διακοπή της λειτουργίας και ο επακόλουθος παροπλισμός των εν λόγω πυρηνικών αντιδραστήρων πριν από το τέλος της προβλεπόμενης διάρκειας ζωής τους συνιστούσε σημαντική οικονομική επιβάρυνση. Για τον λόγο αυτό, η ΕΕ συμφώνησε να παράσχει χρηματοδοτική στήριξη αρχής γενομένης από το 1999. Έως το 2020, η στήριξη της ΕΕ για τον πυρηνικό παροπλισμό θα έχει ανέλθει συνολικά σε 2 955 εκατομμύρια ευρώ, με τη Λιθουανία να έχει λάβει το μεγαλύτερο μερίδιο (1 553 εκατομμύρια ευρώ), ακολουθούμενη από τη Βουλγαρία (731 εκατομμύρια ευρώ) και, τελευταία, τη Σλοβακία (671 εκατομμύρια ευρώ). Επιπλέον, έως το 2013 διατέθηκαν 890 εκατομμύρια ευρώ για έργα που αποσκοπούσαν στον μετριασμό ορισμένων από τις επιπτώσεις της απώλειας εθνικής ικανότητας παραγωγής ενέργειας λόγω του πρόωρου κλεισίματος των εγκαταστάσεων.

Οι ελεγκτές πραγματοποίησαν επισκέψεις στους τρεις σταθμούς και συνεντεύξεις στις κύριες αρχές των κρατών μελών. Επίσης, πραγματοποίησαν επισκέψεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΤΑΑ και στην τοποθεσία όπου κατασκευάζεται το πρώτο παγκοσμίως αποθετήριο αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων σε γεωλογικό σχηματισμό μεγάλου βάθους, στη Φινλανδία.

Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού δεν εξετάστηκαν ζητήματα που άπτονται της ασφάλειας των εγκαταστάσεων ή της προστασίας, ούτε τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας, και δεν εξήχθησαν συμπεράσματα σχετικά με το ενδεδειγμένο μίγμα του ενεργειακού εφοδιασμού στην ΕΕ.

Η ειδική έκθεση αριθ. 22/2016, με τίτλο «Προγράμματα συνδρομής της ΕΕ στον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων στη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία: παρά την επιτευχθείσα από το 2011 πρόοδο, διαφαίνονται σημαντικές προκλήσεις», είναι διαθέσιμη σε 23 γλώσσες της ΕΕ.
